

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка
Національний університет державної податкової
служби України
Санкт-Петербурзький державний університет
економіки і фінансів

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

18 - 19 квітня 2012 року

Полтава
2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Національний університет державної податкової служби України
Державна податкова інспекція в м. Полтава
Санкт-Петербурзький державний університет економіки і фінансів
Російський державний торговельно-економічний університет (м. Москва)
Опольський університет (м. Ополь, Республіка Польща)
Білоруський державний економічний університет (Республіка Білорусь)
Вища школа оподаткування Академії STING (м. Брно, Чеська Республіка)
Гьоттінгенський університет Георга-Августа
(м. Гьоттінген, Республіка Німеччина)

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

18 - 19 квітня 2012 року

Полтава
2012

ББК У9(4 Укр)26-983
УДК 330.366
Ф59

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Полтавського національного технічного університету
імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

Л.О. Птащенко, д.е.н., професор;
С.В. Онищенко, к.е.н., доцент.

**Фінансова безпека в системі забезпечення національних інтересів:
проблеми та перспективи:** Матеріали Міжнародної науково-практичної
конференції, 18 – 19 квітня 2012 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2012. – 184 с.

ISBN 978-966-616-103-4

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції відображено результати наукових досліджень провідних науковців, молодих учених та аспірантів, розглянуто актуальні теоретичні й практичні проблеми забезпечення фінансової безпеки та впливу глобалізаційних процесів на національні інтереси держави. Значну увагу приділено загрозам, механізму та системі забезпечення фінансової безпеки держави. Розглянуто проблеми і пріоритети забезпечення бюджетної та податкової безпеки держави. Висвітлено питання ролі й впливу стабільності фінансових ринків на фінансову безпеку держави.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, слухачів та студентів.

ББК У9(4 Укр)26-983
УДК 330.366

*Матеріали друкуються мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

ISBN 978-966-616-103-4

© Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

ЗМІСТ

Секція 1. РОЛЬ І МІСЦЕ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

В.М. Антоненко, Г.О.Портнова

МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ..... 9

Д.В. Ванькович

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ФІНАНСОВОЇ
БЕЗПЕКИ ТА ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ..... 11

З.С. Варналій

ОСНОВНІ ФОРМИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИМ
ДЕФОРМАЦІЯМ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ..... 12

Т.М. Завора

ВПЛИВ СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НА РИНОК
ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВУ СФЕРУ..... 16

О. О. Кузьменко, О.О Заброда

ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО ІНТЕРЕСУ В СФЕРІ
ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ З МЕТОЮ
ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ..... 18

І.В. Минчинська

ДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ 20

Л.А. Могиліна

ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ
ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ..... 22

Л.С. Омельченко, О.Е. Лактионова

СТИМУЛІРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ
ПУТЕМ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ НАЛОГОВОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА 24

Т.В. Паєнтко

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ СКЛАДОВІ 25

Л.О. Птащенко

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ ІНТЕРЕСІВ НА РИНКУ
НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ..... 27

М.І. Рудая

ДЕМОГРАФІЧНІ ТА ФІНАНСОВІ ПЕРЕДУМОВИ ПЕНСІЙНОЇ
РЕФОРМИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ 29

Л.А.Свиштун

ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОЇ
СФЕРИ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ..... 32

Т.В. Соловей

ІННОВАЦІЙНА БЕЗПЕКА ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ
РЕГІОНАЛЬНИХ АГРОПРОМИСЛОВИХ КОМПЛЕКСІВ УКРАЇНИ 34

В.В.Федина

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ГРОМАДЯНИНА ЯК СКЛАДОВА
ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ 36

І.А. Фесенко ДЕТІНІЗАЦІЯ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕНН РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ	38
В.Б. Цеханович ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ.....	40
П.В.Цимбал, О.М. Іванов ПРАВОВЕ СУПРОВОДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ.....	42
А.Ф. Шевченко, О.М. Шевченко ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ОРГАНІЗОВАНОСТІ ФОНДОВОГО РИНКУ – ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМОК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	44
Н.Я. Юрків ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В РЕАЛЬНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ	46

Секція 2. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА СТАН ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

А.А. Болдова ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА:НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС	49
Ю.В. Корнієнко ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ БАНКІВ ...	51
Л.В. Нечипорук ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	52
Л.О. Птащенко, М.О. Куряча ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОХОЛДІНГІВ УКРАЇНИ НА СТАН ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	54
А.Г. Щербина ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТОРГІВЛІ НА ФОНДОВИХ БІРЖАХ	57

Секція 3. ПРОБЛЕМИ І ПРІОРИТЕТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У.О. Onyschenko, V.V. Topol THE INFLUENCE OF DEBT SUSTAINABILITY ON A FINANCIAL SECURITY OF UKRAINE	59
А.Ю. Бережна, О.В. Мірошніченко СТАБІЛІЗАЦІЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ.....	61
О.М. Дахно ПОДАТКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ.....	64
Т.А. Калита ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ.....	66
А.А. Комеліна СУЧАСНІ ЗАВДАННЯ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ.....	68

О.В. Комеліна ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	69
І.О. Луніна ПРІОРИТЕТИ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ТА СЕРЕДНЬОСТРОКОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	72
А.В. Майдан ЩОДО ОБ'ЄДНАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ ТА МИТНОЇ СЛУЖБИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	74
А.В. Ніконов ПОДАТКОВІ ВАЖЕЛІ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	76
М.М. Свєрдан ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ У КОНТЕКСТІ РИНКОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	79
О.М. Тищенко, Н.Ю. Тимушева НЕОБХІДНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗМУ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН ДЛЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	81
В.П. Унінець-Ходаківська ПОДАТКОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ІНДИКАТОРІВ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ	83
О.М. Філонич ВПЛИВ ЗАГРОЗ БЮДЖЕТНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ.....	85
Секція 4. СТАБІЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ ЯК ОСНОВА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	
Martin Balleer THE INFLUENCE OF INSURANCE PRODUCTS PRICING ON FINANCIAL MARKETS STABILIZATION PROCESS	88
О.І. Береславська ВАЛЮТНА СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ.....	90
Т.Г. Венгуренко ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ.....	91
Ю.Ю. Вергелюк СТРУКТУРА КРЕДИТНИХ ПОРТФЕЛІВ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	93
А.О.Горбачова ЕФЕКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	95
Ю.О. Заборовець ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ МІСЦЕ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	97
О.А. Завора АСИМЕТРІЯ ІНФОРМАЦІЇ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	99

В.В. Корнєєв ІНСТРУМЕНТИ СТАБІЛІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	100
Н.П. Мацелюх РОЛЬ ФІНАНСОВОГО РИНКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	102
Л.С. Омельченко, Н.В. Харченко РАЗВИТИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ФИНАНСОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ В УКРАИНЕ	104
Л.О. Позднякова РОЛЬ СТРАХОВОГО РИНКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	106
М.В. Поплавська БЕЗПЕКА ФОНДОВОГО РИНКУ В КОНТЕКСТІ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	108
Л.О. Птащенко, В.І. Іщук ФАКТОРИ ВПЛИВУ ВАЛЮТНОГО РИНКУ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ	111
В.М. Рудой ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПРИЛЮДНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	113
М.В. Рябокiнь ЗНАЧЕННЯ СЕК'ЮРИТИЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	115
В.В. Сінельнік СТАБІЛЬНІСТЬ СТРАХОВОГО РИНКУ ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	118
О.М. Унінець СТАБІЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В СИСТЕМІ ЧИННИКІВ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	120
Л.О. Усікова АУДИТОРСЬКІ ДОКАЗИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	122
А.М. Шевченко ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА МАЙБУТНЄ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ	125

Секція 5. ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Є.Р. Азімов, Н.В. Приказюк ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВРЕГУЛЮВАННЯ ГАЗОВОЇ ПРОБЛЕМИ В УКРАЇНІ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЇЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	127
Х.Ю. Борусевич ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД	130

<i>Т.Л. Венгловська, Я.М. Ляшенко, Ю.І. Мискін</i> РИЗИКИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ – ЗАГРОЗА ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ.....	132
<i>Ю.М. Коваленко</i> ІНСТИТУЦІЙНА ЕФЕКТИВНІСТЬ І ДІЄВІСТЬ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	134
<i>О.С. Максименко</i> РОЗШИРЕННЯ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В СИСТЕМІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ	135
<i>С.Б. Манжос</i> ФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ РУХУ КАПІТАЛУ	137
<i>С.В. Онищенко, О.І. Савицька</i> ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	139
<i>Ю.В. Пасічник</i> ЗАГРОЗИ БЮДЖЕТНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ	143

Секція 6. МЕХАНІЗМ ТА СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

<i>Д.Д. Буркальцева</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ В КОНТЕКСТІ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	145
<i>Н.А. Городиська</i> ПРОБЛЕМИ І ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ІНЖИНІРИНГУ ТА ІНЖИНІРИНГОВИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	148
<i>О.О. Єрмак, Ю.В. Жеревчук</i> РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ.....	152
<i>К.В. Ілляшенко</i> МЕНЕДЖМЕНТ УРБАНІЗОВАНОГО ПРОСТОРУ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТЕРИТОРІЙ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	154
<i>Я.М. Кашуба</i> ОБГРУНТУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРИВАТНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ВИДІЛЕННЯ БАЗОВОГО СЦЕНАРІЮ	156
<i>О.С.Кириченко</i> РОЛЬ ТА МІСЦЕ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ	159
<i>І.М. Крекотень, С.О. Винник</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ВАЛЮТНОЇ ПОЛІТИКИ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	161
<i>В.М. Кривошей</i> ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ СФЕРИ.....	163

– створення умов для національних інвестицій до капіталу банків через сприяння легалізації некримінальних капіталів і виходу акцій банків на фондовий ринок, законодавчого забезпечення правового захисту міноритарних акціонерів;

– використання принципу взаємності щодо присутності іноземного капіталу в банківській системі України.

Література:

1. Баженова, О.Е. Економічна безпека України: сучасний етап / О. Е. Баженова // *Банківська справа*. – 2008. – № 1. – С. 52–61.

2. Барановський, О. І. Фінансова безпека / О.І. Барановський. – К.: Фенікс, 1999. – 338 с.

3. Стрельбицька, Л. Банківське безпекознавство / Л. Стрельбицька, М. Стрельбицький, В. Гіжесвський. – К.: Вид-во "Кондор", 2005. – 600 с.

УДК 336.02

*С.В. Онищенко, к.е.н., доцент
О.І. Савицька, аспірант, асистент
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Об'єктивні реалії та динаміка світових економічних взаємовідносин, поглиблення глобалізаційних та інтеграційних процесів, нарощення темпів загальнотериторіального розвитку значно посилюють актуальність проблеми посилення економічної безпеки держави. З огляду на пануючий стан фінансової складової в сучасній економіці, однією із найважливіших складових економічної безпеки є саме фінансова безпека. Визначення основних концептуальних засад забезпечення фінансової безпеки України перш за все потребує чіткого розкриття поняття «фінансова безпека України», ідентифікації та оцінки загроз фінансовій безпеці держави, аналізу основних тенденцій зміни фінансової безпеки України.

У сучасних умовах вплив світових фінансових систем на окремо взятую державу переходить на якісно новий рівень. Фінансова безпека є не лише національною проблемою, а й визначальною детермінантою сучасної глобальної економіки, що формується шляхом поглиблення і взаємодії транснаціоналізації й міжнародної регіональної економічної інтеграції.

На нашу думку, під фінансовою безпекою держави слід розуміти такий стан бюджетної, боргової, грошово-кредитної, банківської, валютної систем економіки країни, страхового та фондового ринків, який характеризується стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних загроз, достатністю та ефективним розподілом фінансових ресурсів держави, здатністю гарантувати ефективне функціонування та розвиток національної економічної системи.

Забезпечення фінансової безпеки вимагає визначення та постійного моніторингу основних внутрішніх і зовнішніх негативних факторів (загроз), які впливають на реалізацію національних інтересів у фінансовій сфері. При цьому

загрози фінансовій безпеці слід розглядати як наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України у фінансовій та економічній сферах.

За попередніми розрахунками Мінекономіки, інтегральний показник рівня економічної безпеки України у 2010 році зменшився на 1,6 в.п. відносно рівня 2009 року та на 5,3 в.п. відносно максимального докризового 2007 року і становив 59,6% оптимального значення. Рівень фінансової безпеки України за результатами 2010 року зріс на 1 відсотковий пункт до 63,5%. Комплексна оцінка рівня фінансової безпеки країни потребує глибокого аналізу основних тенденцій зміни явищ в економіці України та світу, які найбільше впливають на її стан. Визначальними факторами, які у 2010 р. найбільше вплинули на рівень фінансової безпеки держави в межах кожної її складової є такі:

1) у сфері бюджетної безпеки: значне відхилення фактичних доходів від запланованих, що спричинило невиконання видаткової частини; високий рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет; збільшення обсягу перерахованих трансфертів з державного до місцевих бюджетів.

2) у сфері боргової безпеки: помітне уповільнення темпів приросту загального обсягу державного боргу до 36% ВВП; здійснення небезпечної політики боргового фінансування бюджетних видатків.

3) у сфері грошово-кредитної безпеки: встановлення відносно стабільного рівня цін; зростання обсягу грошової маси; часткове відновлення довіри вкладників до банківської системи та до національної грошової одиниці; низькі темпи відновлення активної кредитної діяльності банками через високу частку проблемних.

4) у сфері валютної безпеки: зниження рівня доларизації економіки; низький рівень частки золота у золотовалютних резервах; збільшення у 2010 р. амплітуди коливань обмінного курсу гривні до долара США; значні масштаби відтоку капіталу з України.

5) у сфері безпеки фондового ринку: зростання частки організованого ринку у загальному обсязі торгів на вітчизняному фондовому ринку; розширення обсягів біржової торгівлі; значне скорочення обсягів емісії цінних паперів.

6) у сфері безпеки страхового ринку: низький рівень обсягів надання страхових послуг; високий рівень капіталізації страхового ринку в порівнянні з іншими небанківськими фінансовими ринками України; зменшення частки страхових премій по відношенню до ВВП; зниження рівня виплат за укладеними договорами страхування у 2010 р.

Таким чином, основні напрямки забезпечення фінансової безпеки України формуються на базі вимог до її фінансової системи та на сучасному етапі потребують конкретних заходів, серед яких першочерговими є наступні:

– розробка і прийняття концепції, стратегії, тактики та дієвого механізму забезпечення фінансової безпеки держави;

– підвищення якості бюджетного планування, шляхом підвищення якості прогнозів макроекономічних показників за допомогою наукового обґрунтування та координації дій;

– удосконалення системи бюджетної статистики та діагностики у системному аналізі з індикаторами грошово-кредитної, боргової та валютної безпеки;

– скорочення державного боргу України за допомогою скорочення обсягів боргового фінансування бюджетних видатків;

– зменшення зовнішнього боргу України, шляхом прямого зменшення чистих зовнішніх залучень уряду та погашення довгострокових залучень реального сектору економіки;

– розробка та впровадження поетапної стратегії скорочення бюджетного дефіциту за рахунок нарощення власного доходного потенціалу, інвентаризації та класифікації всіх боргів, трансформації структури боргу, ліквідація прихованого дефіциту;

– лібералізація характеру грошово-кредитної політики, а не її першочергова спрямованість переважно на мінімізацію інфляції, наслідком чого є скорочення попиту, зростання безробіття;

– помірне зниження рівня монетизації економіки;

– розширення поля застосовуваних платіжних засобів;

– оптимізації структури грошової маси України, шляхом зменшення частки готівки у її загальному обсязі;

– подальше збалансування грошового і товарного ринків, тобто зниження рівня інфляційної динаміки до рівня 107%;

– припинення відтоку капіталу за кордон за допомогою створення сприятливих умов для репатріації вивезеного капіталу;

– оптимізація структури золотовалютних резервів, шляхом нарощення в них частки золота;

– зменшення рівня доларизації економіки країни шляхом стимулювання здійснення операцій із її використанням;

– підвищення капіталізації та ліквідності ринку цінних паперів;

– створення єдиного центрального депозитарію України з урахуванням світового досвіду інтеграції обліково-фінансової інфраструктури;

– створення універсальної національної біржі, яка буде діяти на принципах регульованих ринків ЄС і здатна інтегруватися у світовий простір;

– забезпечення прозорості операцій на фондовому ринку та максимальної відкритості інформації емітента щодо свого фінансового стану та результатів діяльності згідно з вимогами МОКЦП та Директивами Європейського Союзу;

– удосконалення системи оподаткування страховиків та операцій перестраховування у перестраховиків-нерезидентів;

– сприяння концентрації страхового ринку та удосконалення порядку ліцензування діяльності страховиків;

– створення фонду гарантування страхових виплат за договорами страхування.

Таким чином, процеси глобалізації і регіоналізації світової економіки, інтернаціоналізація фінансових потоків і, як наслідок, неминуче реформування

національної економіки постійно створюють умови для виникнення нових неочікуваних загроз, спонукають до періодичного перегляду фінансових інтересів держави, критеріїв, індикаторів фінансової безпеки та їх порогових значень. Основною умовою фінансово стабільного існування держави є періодичний ретельний моніторинг її фінансової системи, ідентифікація та оцінка впливу існуючих і прогнозування виникнення потенційних загроз фінансовій безпеці України. Розробка і реалізація комплексу практичних заходів і конкретних пропозицій щодо підвищення існуючого рівня безпеки грошового обігу, валютної, бюджетної, боргової, фондової та страхової сфер економіки країни, можливі лише за умови виділення поняття «фінансова безпека держави» в окремий об'єкт наукових досліджень й прийняття загальноприйнятих, законодавчо закріплених концепції та стратегії забезпечення фінансової безпеки України.

Література:

1. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 р. № 964-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 351.
2. Концепція економічної безпеки України / Ін-т екон. прогнозування НАН України, кер. Проекту В. М. Гесць. – К.: Логос, 1999. – 56 с.
3. Концепція фінансової безпеки: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.u-fin.com.ua/konceptia/008.doc.
4. Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України: наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007 №60 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>.
5. Стратегія національної безпеки України: указ Президента України від 12.02. 2007 р. № 105/2007 // Офіційний вісник України . – 2007. – № 11. – Ст. 7.